

บทความวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง

อุษา แผ่นศิลา¹

รศ.ชนบพันธุ์ เอี่ยมโอภาส²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระ รวมถึงศึกษาข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง โดยมุ่งหวังจะนำผลการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะทางในการแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลงในสัญญา และมีสถานะค้างชำระตั้งแต่ 3 งวดขึ้นไป จำนวน 63 คน รวมทั้งศึกษาจากเอกสาร โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนธันวาคม 2561 – มกราคม 2562 ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก (ที่เกิดจากธนาคารและอื่นๆ) ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน รองลงมา คือ ปัญหาอัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวบุคคล (ผู้กู้สินเชื่อ) ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ปัญหารายจ่ายมากกว่ารายได้ รองลงมา คือ ปัญหารายได้จากการประกอบอาชีพลดลง

2. ข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ส่วนใหญ่นำเงินไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาลูกหนี้ค้างชำระ คือ การส่งเสริมความรู้ในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ พร้อมทั้งสร้างวินัยทางการเงินที่ถูกต้องให้กับลูกหนี้ รวมถึง ความระมัดระวังในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้มากขึ้น และฝึกอบรมพนักงานให้มีความชำนาญในด้านการวิเคราะห์ พร้อมทั้งเทคนิคในการติดตามหนี้ และทักษะการเจรจากับลูกหนี้

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

คำสำคัญ

1. ลูกหนี้ค้างชำระ 2. ภาวะเศรษฐกิจซบเซา 3. สถานะค้างชำระตั้งแต่ 3 งวดขึ้นไป

บทนำ

ท่ามกลางตัวเลขดีๆ ทางเศรษฐกิจของไทยที่ฝรั่งผู้สายตาคอนไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา กระทั่งกระแสคำว่าเศรษฐกิจไทยฟื้นตัวแล้ว กำลังจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีโอกาสโตเกิน 4.5% เริ่มได้รับการกล่าวถึงและตอบสนองจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานวิชาการและวิเคราะห์เศรษฐกิจ ตลอดจนองค์กรภาคเอกชนที่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ท่ามกลางกระแสการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ก็ยังคงมีเสียงดังกึกก้องทั่วฟ้าเมืองไทยแบบย้อนแย้ง จนถึงปัจจุบันว่า เศรษฐกิจไทยที่บอกว่าฟื้นตัวอยู่ขณะนี้ นั่นเป็นการฟื้นตัวแบบกระจุกอยู่เฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ ยังไม่ได้กระจายตัวไปสู่กลุ่มคนต่างๆ ทั่วประเทศ เข้าทำนองที่ว่า รวยกระจุกแต่ยังจนกระจาย จนหลายคนตั้งคำถามในใจว่าเศรษฐกิจไทยฟื้นตัวแล้วจริงหรือไม่ เศรษฐกิจที่เพิ่งเริ่มฟื้นตัวจะเติบโตต่อเนื่องได้อีกมากหรือนานแค่ไหน การเติบโตแบบกระจุกตัวยังคงเห็นอยู่อีกนานหรือไม่ และอนาคตของเศรษฐกิจไทยจะดีมาน้อยเพียงใดเมื่อช่วงต้นปี 2561 ที่ผ่านมานักธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชน จากทั่วประเทศ ได้จัดเวทีประชุมหารือกันในระดับภูมิภาค ภาวะเศรษฐกิจและธุรกิจในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมประชุม มาจากจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ให้ข้อมูลเป็นไปในทางเดียวกันว่า เหนื่อย นิ่ง และเจียบ โดยเฉพาะเศรษฐกิจไทยช่วงปลายปี 2560 เผชิญกับความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ค่าเงินบาทแข็ง และราคาพืชผลทางการเกษตรที่ทรงตัวต่ำ ตลอดจนราคาน้ำมันที่เริ่มปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนจึงระมัดระวังการใช้จ่ายใช้สอย และส่งผลกระทบต่อนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ทั้งเรื่องรายได้ รายจ่าย และเงินทุน (ธนวรรณ พลวิชัย, 2561)

ช่วงปี 2560-ปี 2561 รัฐบาลยุคปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ออกมาตรการช่วยเหลือและพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ทั้งด้านการเงินและมาตรการด้านอื่นๆ เพื่อยกระดับ SMEs และวิสาหกิจชุมชน ไปสู่ยุค 4.0 ที่มีศักยภาพ โดยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติวงเงิน 245,000 ล้านบาท ใน 5 โครงการ ดำเนินการผ่านธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

และเมื่อย้อนดูข้อมูลการดำเนินงานให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ณ สิ้นปี 2560 พบว่า มีสินเชื่อด้วยคุณภาพ หรือหนี้ที่ไม่ก่อเกิดรายได้ (NPLs) สุทธิ 16,959.93 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.83 ของเงินให้สินเชื่อคงค้างรวม ทั้งนี้ ธนาคาร

พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้มีแนวทางการบริหารจัดการหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยการปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำแนกกลุ่มลูกหนี้ให้ชัดเจน กำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขให้เหมาะสมกับลูกหนี้แต่ละประเภท ตามมาตรฐานสากลทั่วไป ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การปรับโครงสร้างหนี้ และรับชำระจากลูกหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และวิธีอื่นๆ นอกจากนี้ ธนาคารมีหน่วยงาน Loan Monitoring เพื่อทำหน้าที่ติดตามดูแลลูกหนี้ที่อ่อนแออย่างใกล้ชิด รวมถึงดูแลลูกหนี้ NPLs ที่ยังดำเนินกิจการอยู่ควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ ในส่วนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ผู้ใช้บริการสินเชื่อที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลงในสัญญา และมีสถานะค้างชำระตั้งแต่ 3 งวดขึ้นไป จำนวน 76 คน (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2561)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระมีอะไรบ้าง และศึกษาข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง สามารถนำไปประกอบการพิจารณา วางแผน แก้ไข ป้องกันปัญหาหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง
2. เพื่อศึกษาข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาลูกหนี้ค้างชำระหนี้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลูกหนี้ที่เพศ แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน
2. ลูกหนี้ที่อายุ แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน
3. ลูกหนี้ที่ระดับการศึกษา แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน

4. ลูกหนี้ที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน
5. ลูกหนี้ที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน
6. ลูกหนี้ที่รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือน แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน
7. ลูกหนี้ที่รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือนที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ในประเด็นข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการกู้เงิน และปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระ โดยศึกษาจากผู้ใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลงในสัญญา และมีสถานะค้างชำระตั้งแต่ 3 งวดขึ้นไป (ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2561) จำนวน 63 คน ศึกษาระหว่างเดือนธันวาคม 2561 – มกราคม 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง
2. ทำให้ทราบถึงข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง
4. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง สามารถนำไปประกอบการพิจารณาวางแผน แก้ไข ป้องกันปัญหาลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับหนี้

จริยา ภัทรธีรานันท์ (อ้างถึงใน โสภณ รัตนกร, 2551) ให้คำจำกัดความว่าหนี้ หมายถึง ความเชื่อและความไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้ลูกหนี้กู้ยืมโดยมีสัญญา กำหนดเงื่อนไข และเงื่อนไขการชำระหนี้สินค้ายในอนาคต หรือหนี้ หมายถึงความเชื่อ โดยวิวัฒนาการมาจากระบบเศรษฐกิจที่ใช้สิ่งของแลกเปลี่ยนกัน เรียกระบบเศรษฐกิจในช่วงนี้ว่า Barter Economy ต่อมาได้พัฒนาเข้าสู่ระยะที่มนุษย์ได้หาวิธีเพื่อให้เกิดความสะดวกในการ แลกเปลี่ยน โดยนำวัตถุหรือแร่ธาตุมาเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแทนโดยเรียกดัตถุนี้ว่า เงินตรา

ประเภทของหนี้

เขวเรศ ทับพันธุ (อ้างถึงใน สุกานดา กลิ่นขจร และนรรัฐ รื่นกวี, 2555) ได้อธิบายสรุปว่าหนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ หนี้ในระบบกับหนี้นอกระบบ หนี้ในระบบเป็นหนี้ที่ลูกหนี้ทำกับสถาบันการเงินหรือธนาคารที่มีกฎหมายรับรองและควบคุมอยู่ ส่วนหนี้นอกระบบ เป็นหนี้ที่เกิดจากลูกหนี้ไม่สามารถกู้กับสถาบันการเงินหรือธนาคารได้ จึงไปใช้บริการหนี้นอก

แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ (อ้างถึงใน อริษา โพชนุกูล, หน้า 25-27) กล่าวว่า การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แม้จะมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้ยืมละเอียด แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามสัญญาซึ่งสาเหตุการค้างชำระหนี้ สรุปได้ ดังนี้

1. เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยอยู่นอกเหนือการควบคุม หากปัจจัยภายนอกมีการเปลี่ยนแปลง ย่อมส่งผลกระทบต่อหนี้ ได้แก่

1) ภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ ในภาวะเศรษฐกิจดีจะทำให้ธุรกิจมีการขยายตัว มีผลกำไรจากการดำเนินงานสูง แต่หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ย่อมจะทำให้เกิดการชะลอตัวให้ทางธุรกิจ และบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหาถึงขั้นล้มละลายได้

2) นโยบายรัฐบาล การดำเนินธุรกิจต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย รัฐบาลจะเข้าไปกำกับดูแลการดำเนินงานในบางธุรกิจที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม เพื่อป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภค เช่น การควบคุมราคาก๊าซหุงต้ม เป็นต้น รัฐบาลต้องพิจารณาปรับเปลี่ยนนโยบายให้มีความเหมาะสมหากปัจจัยอื่นมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ถ้าปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้นต้นทุนของสินค้าที่ถูกควบคุมราคาสูง ก็ต้องปรับราคาควบคุมให้สูงขึ้นตามไปด้วย

3) ค่านิยมและเทคโนโลยี ธุรกิจบางประเภทจะประสบปัญหาหากมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและเทคโนโลยี เช่น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่น หรือทางด้านเทคโนโลยี

4) ภัยธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น อุทกภัย อัคคีภัย การเกิดโรคระบาดในผลผลิตทำให้เกิดความเสียหาย อุบัติเหตุ

2. เกิดจากปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากตัวผู้ปล่อยสินเชื่อบริษัท และสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

1) การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ทำให้ผู้กู้ต้องรับภาระดอกเบี้ยตามไปด้วย ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ภาระดอกเบี้ยก็จะเพิ่มขึ้น ผู้กู้มีความเสี่ยงต่อการค้างชำระหนี้สูงขึ้น

2) การประเมินราคาหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้สูงเกินความเป็นจริง หลักทรัพย์ค้ำประกันไม่มีสภาพคล่องทำให้การอนุมัติวงเงินกู้สูงกว่าหลักประกันหรือเกินความสามารถในการชำระหนี้ ทำให้ผู้กู้ไม่คำนึงถึงการสูญเสียหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันไว้

3) ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

4) ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อไม่มีการกลั่นกรองที่ดี เช่น เจ้าหน้าที่สินเชื่อขาดประสบการณ์ การมุ่งเน้นปริมาณสินเชื่อมากกว่าคุณภาพ

3. เกิดจากตัวผู้กู้ ได้แก่

1) ผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

2) การย้ายถิ่นที่อยู่ การถูกเลิกจ้างงาน เปลี่ยนงาน ทำให้ไม่สามารถรับภาระหนี้ที่มีได้

3) ผู้กู้ถึงแก่กรรมหรือทุพพลภาพ ไม่สามารถหารายได้มาชำระหนี้ได้

4) ผู้กู้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย กู้ยืมเงินจากหลายแหล่งเงินกู้

5) ลูกหนี้ถูกดำเนินคดีจากเจ้าหนี้อื่นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดการดำเนินการศึกษา ดังนี้

การออกแบบวิธีวิจัย เป็นการดำเนินการเพื่อตอบคำถามการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระมีอะไรบ้าง รวมถึงศึกษาข้อมูลการกู้เงินลูกหนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง สามารถนำไปประกอบการพิจารณา วางแผน แก้ไข ป้องกันปัญหาลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นลูกหนี้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ที่ไม่

สามารถชำระหนี้ได้ตามข้อตกลงในสัญญา และมีสถานะค้างชำระตั้งแต่ 3 งวดขึ้นไป จำนวน 63 คน ซึ่งก่อนแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ชี้แจงผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ เข้าใจในเนื้อหาของแบบสอบถาม และขอรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. ข้อมูลพฤติกรรม ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากแฟ้มสินเชื่อรายบุคคลของลูกค้าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการกู้เงิน โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ โดยใช้สถิติแจกแจงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ ใช้ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองตัวแปร คือ เพศกับระดับการเกิดหนี้ค้างชำระ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า

1. ลูกหนี้ค้างชำระธนาคาร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 51 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท ด้านการกู้เงินส่วนใหญ่นำไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ
2. ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก (ที่เกิดจากธนาคารและอื่นๆ) ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน รองลงมา คือ ปัญหาอัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวบุคคล (ผู้กู้สินเชื่อ) ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ปัญหารายจ่ายมากกว่ารายได้ รองลงมา คือ ปัญหารายได้จากการประกอบอาชีพลดลง
3. ข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ส่วนใหญ่นำเงินไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ

4. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ลูกหนี้ที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน ที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล การวิจัยครั้งนี้ ได้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง โดยพิจารณาตามประเภทปัจจัยภายนอก (ที่เกิดจากธนาคารและอื่นๆ) และปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวบุคคล (ผู้กู้สินเชื่อ) กล่าวคือ

1. ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจซบเซา อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาสำคัญรองลงมา คือ อัตราดอกเบี้ยปรับเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ แม้ว่าดอกเบี้ยเงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จะอยู่ในอัตราต่ำกว่าเงินกู้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นๆ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่มีการกู้เงินจากหลายแหล่ง ทำให้ต้องรับภาระดอกเบี้ยจำนวนมาก และปรับสูงขึ้นทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉราวดี จันทรดวงโต (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ล่าช้าของลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้ลูกหนี้ชำระเงินกู้ล่าช้า ได้แก่ เศรษฐกิจตกต่ำ และปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น การเกิดภัยแล้งทำให้ผลผลิตออกน้อย น้ำท่วมพื้นที่ทำกินทำให้จำหน่ายผลผลิตไม่ได้ ลมพายุ ศัตรูพืช เกิดโรคระบาด ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ และสอดคล้องกับแนวคิดของชินินทร์ พิทยาวิริ (อ้างถึงใน อริยา โพนบุญดล, หน้า 25-27) ที่ได้กล่าวสรุปว่า มูลเหตุการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้ ที่มีสาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจภาวะเศรษฐกิจดีจะทำให้ธุรกิจมีการขยายตัว มีผลกำไรจากการดำเนินงานสูง แต่หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ย่อมจะทำให้เกิดการชะลอตัวให้ทางธุรกิจ และบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหาถึงขั้นล้มละลายได้

2. ปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวบุคคล ที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการรายจ่ายมากกว่ารายได้ รองลงมา คือ ปัญหาการได้จากการประกอบอาชีพลดลง ปัญหาเงินที่จะนำมาชำระหนี้ธนาคารถูกนำไปชำระหนี้อื่นๆ ก่อน ปัญหาการลงทุนเกินตัวธุรกิจจึงขาดสภาพ

คล่อง ปัญหาภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า ปัญหาการนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ปัญหาภายในครอบครัว ปัญหาด้านสุขภาพเป็นเหตุไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ปัญหาขาดความเข้าใจในการชำระหนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของตะวัน ทิพย์พรหมมา (อ้างถึงในวรรณิ สมด้ว, 2559, หน้า 21) พบว่า ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนมีมากกว่ารายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระบัตรเครดิตมากที่สุด รองลงมา คือ ลูกหนี้มีรายได้เพียงคนเดียวในครอบครัว

3. สำหรับข้อมูลการกู้เงินของลูกหนี้ค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ส่วนใหญ่นำเงินไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ โดยลูกหนี้ส่วนใหญ่ได้รับวงเงินอนุมัติจากการขอสินเชื่อ 1,000,001 บาทขึ้นไป และใช้ บสย. ในการค้ำประกันมากที่สุด มีระยะเวลาในการชำระคืน 61 งวดขึ้นไป มีภาระผ่อนชำระหนี้สินรวมทุกสถาบัน 1,000,001 บาทขึ้นไป มีภาระหนี้สินรวม 1,000,001 บาทขึ้นไป

4. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง พบว่า ลูกหนี้ที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน ที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ซึ่งได้ทำการศึกษปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อธนาคารทหารไทย สาขาระโนด พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การกู้ยืมหนี้จากแหล่งอื่น และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ระยะเวลาทำสัญญาเงินกู้ วิธีการชำระหนี้ และเงื่อนไขการชำระหนี้ มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ลูกหนี้เกิดการค้างชำระธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวเพื่อใช้เป็นทางแก้ไขปัญหาลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาทุ่งสง ดังนี้

1. ในการให้กู้ยืมสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการ SMEs การสนับสนุนเงินทุนอย่างเดียวไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ บางครั้งกลับเป็นการสร้างปัญหาลูกหนี้ค้างชำระธนาคารหรือสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น ดังนั้น ควรจะมีการส่งเสริมความรู้ในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ พร้อมทั้งสร้างวินัยทางการเงินที่ถูกต้องให้กับลูกหนี้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

2. การอนุมัติสินเชื่อของธนาคาร ควรใช้ความระมัดระวังในการอนุมัติให้มากขึ้น พร้อมทั้งมีขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กู้ ผู้ค้ำประกัน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกู้ และการพิจารณาถึงวงเงินอนุมัติที่เหมาะสมกับรายได้ และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

3. ธนาคารควรจัดการฝึกอบรมพนักงานให้มีความชำนาญในด้านการวิเคราะห์ พร้อมทั้งเทคนิคในการติดตามหนี้ และทักษะการเจรจากับลูกหนี้

บรรณานุกรม

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานประจำปี

2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก www.smebank.co.th/about/annual-report.

ประจักษ์ สุวรรณรัตน์. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้า

สินเชื่อธนาคารทหารไทย สาขาระโนด. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วรรณิ สมตัว. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ค้างชำระ สินเชื่อเงินกู้ยืมของธนาคารออม

สิน สาขาจะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุกานดา กลิ่นขจร และนรรฐ รื่นกวี. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้สินของเกษตรกร

จังหวัดนครราชสีมา กรณีศึกษาอำเภอคำชะโนด และอำเภอโนนสูง. วิทยานิพนธ์
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

โสภณ รัตนกร. (2551). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย หนี้.

พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.

อาริษา โพนบุญ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรสินเชื่อเกษตรกร ธ.ก.ส.

สาขาระโนด จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อัจฉราวดี จันทร์ดวงโต. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ยืมของลูกค้าธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร. สืบค้นเมื่อวันที่ 28
ธันวาคม 2561, จาก www2.tsu.ac.th/ecba/UserFiles/.pdf.